İŞKUR

2016

HAKKARİ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

HAKKARİ ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

2016

YAZARLAR

Cahit AKBAŞ

İş ve Meslek Danışmanı

Cihan DOĞAN

İş ve Meslek Danışmanı

SUNUŞ

Günümüz dünyasının en önemli problemlerinden biri kuşkusuz işsizlik ve yeterince istihdam yaratamama sorunudur. Bu iktisadi sorun aynı zamanda sosyo-psikolojik sorunları ve huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam artırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. Bu bakımdan ülkemizde de istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

İŞKUR İl Müdürlüğü 2010 yılından bu yana yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarını etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktadır. İşverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Yani işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

İŞKUR sunduğu hizmetleri daha etkin sunabilmek ve il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun yönlendirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerini içeren bu çalışmanın raporu bu konuda genel bir rehber olmuştur.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Hakkâri İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum

Cüneyit ORHAN TOPRAK

Hakkari Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir.

Bu noktadan hareketle 2016 yılı Nisan-Mayıs aylarında, Türkiye genelinde Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile belirlenen 2-9 ve 10+ kişi istihdam eden 88 bin 966 işyeri araştırma kapsamına alınmıştır. İlimizde bu kapsamda giren işyeri sayısı 135'tir.

Türkiye Geneli ve il düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenin eleman ihtiyacı anında karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da piyasa ihtiyaçları doğrultusunda açılmasının sağlanması için veriler derlenmiştir.

Bu çerçevede, hazırlanan bu Rapor 2016 yılı "Türkiye İşgücü Piyasası Analizi" hem işgücü arzına ilişkin eğilimler hakkında bazı değerlendirmeleri hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız sorumluluğunda ve Kurum personelimiz vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır. 81 İl için ayrı ayrı il düzeyindeki verilerin analiz edildiği raporlarında kamuoyuyla paylaşılması planlanmaktadır.

Bu vesileyle Türkiye İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Ahmet KIZILKAYA
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ ii
İÇİNDEKİLER iii
TABLOLAR LİSTESİ iv
ŞEKİLLER LİSTESİ v
KISALTMALAR vi
YÖNETİCİ ÖZETİ vii
GİRİŞ 1
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 2
İŞKUR GÖSTERGELERİ 4
Kayıtlı İşsiz 4
Açık İşler 6
İşe Yerleştirmeler 7
Mesleki Eğitim Faaliyetleri 8
İşsizlik Ödeneği 10
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 12
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 14
İşyeri Verileri 14
Mevcut İstihdam 22
AÇIK İŞLER 26
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 39
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 46
SONUÇ 52
EKLER 57
EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU 57
EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI 65
EK 3: TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ 67

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013) ... 2
Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015) ... 5
Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015) ... 6
Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015) ... 8
Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015) ... 9
Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015) ... 10
Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015) ... 11
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı ... 14
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları ... 21
Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı ... 23
Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları ... 25
Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı ... 25
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler ... 26
Tablo 14: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı ... 32
Tablo 15: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi ... 33
Tablo 16: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması ... 33
Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ... 34
Tablo 18: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları ... 34
Tablo 19: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı ... 35
Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi ... 36
Tablo 21: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları ... 36
Tablo 22: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması ... 37
Tablo 23: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler ... 37
Tablo 24: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması ... 38
Tablo 25: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı ... 41
Tablo 26: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı ... 42
Tablo 27: Meslek Grubuna Göre TGÇM Nedenleri ... 45
Tablo 28: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri ... 46
Tablo 29: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri ... 47
Tablo 30: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi ... 48
Tablo 31: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi ... 48
Tablo 32: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler ... 49

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013) 3
Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015) 4
Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015) 6
Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015) 7
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı 15
Şekil 6: Kadınların Part-time Çalışma Durumu 16
Şekil 7: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu 17
Şekil 8: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu 18
Şekil 9: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 19
Şekil 10: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları 20
Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu 22
Şekil 12: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları 24
Şekil 13: Açık İşi Olan İşyeri Oranı 27
Şekil 14: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları 28
Şekil 15: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları 29
Şekil 16: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı 30
Şekil 17: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı 31
Şekil 18: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı 32
Şekil 19: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 39
Şekil 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı 40
Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı 41
Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı 43
Şekil 23: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri 44
Şekil 24: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO 50
Şekil 25: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri 50

KISALTMALAR

EUROSTAT	Avrupa Birliği İstatistik Ofisi
İEP	İşbaşı Eğitim Programı
İKO	İşgücüne Katılma Oranı
İO	İşsizlik Oranı
İPA	İşgücü Piyasası Araştırmaları
İŞKUR	Türkiye İş Kurumu
NACE	Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
NİDO	Net İstihdam Değişim Oranı
RİP	Resmi İstatistik Programı
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
TYP	Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek amacıyla hem arz hem de talep verilerini içeren bu raporda arz tarafının verilerini yayınlayan TÜİK'in rakamları ile İŞKUR'un idari kayıtlarında tuttuğu verilerinden hareket ederek işgücü piyasasının arz boyutu incelenmiştir. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır. İl düzeyinde yayımlanan en son veri olan 2013 yılı verilerine göre Hakkari ilinde İşgücüne Katılım Oranı yüzde 45,2; İstihdam Oranı yüzde 39,9 ve İşsizlik Oranı yüzde 11,7 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranlarla birlikte Hakkari ili; işgücüne katılma oranı, istihdam oranı ve İşsizlik oranı bakımından Türkiye ortalamasının altında bulunmaktadır. 2013 yılında Türkiye'de işsizlik oranı yüzde 9 olarak gerçekleşmiştir.

İşgücünün arz boyutuna ilişkin diğer veriler İŞKUR idari kayıtlarından üretilmektedir. Bu veriler Kurumun sunmuş olduğu hizmetler ile yürütmüş olduğu faaliyetlere ilişkindir. Hakkari ilinde 2015 yılında İŞKUR verilerine göre kayıtlı işsiz sayısı 15 bin 196'dır. Bu sayının yüzde 55,5'i kadınlardan, yüzde 44,5'i de erkeklerden oluşmaktadır. En fazla kayıtlı işsiz Beden İşçisi(Genel) mesleğinde bulunmaktadır. 2015 yılında Hakkari ilinde bin 420 kişilik bir açık iş alınmış olup, en fazla açık iş Beden İşçisi(Genel) mesleğinde bulunmaktadır. İşe yerleştirme rakamı ise 2015 yılında 809 kişi olarak gerçekleşmiştir. 2015 yılında İŞKUR tarafından işe yerleştirilenlerin yüzde 8,6'sını kadınlar, yüzde 91,4'nü ise erkekler oluşturmaktadır. En fazla işe yerleştirme yapılan meslek ise Beden İşçisi(Genel) olmuştur. Hakkari İl Müdürlüğünce düzenlenen eğitim programları kapsamında ilk sırada İşbaşı Eğitim Programları gelmektedir. Toplam açılan programların yüzde 88,3'ü bu programlardan oluşmaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin kayıtlı olduğu ilk üç meslek ise Beden İşçisi (Genel), Büro Memuru(Genel) ve Beden İşçisi(Temizlik) meslekleri olmuştur.

İşgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin verileri ise Hakkari İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında veri derlenen işyeri sayısı 76 olup 73 işyerinden cevap alınmıştır. Bu işyerleri 10 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 14 sektörde tam sayım yapılmıştır. Hakkari ilinde 10+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı bin 969 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise bin 736 çalışan erkeklerden, 233 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 18,8'i İnşaat sektöründe, kadınların ise yüzde 24,5'i ile Bilgi ve İletişim sektöründe istihdam edilmektedir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 27 kişi istihdam edilmektedir. Ortalama çalışan sayısı en fazla Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründe olup bu sektördeki işyerlerinde ortalama 159'dur. Hakkari ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlardır.

Hakkari ilinde açık iş oranı yüzde 0,4 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 1,5 olup, Hakkari ili açık iş oranı bakımından 1,1 puanlık bir farkla Türkiye ortalamasının altındadır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 16,7 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri Faliyetleri sektörüdür. Hakkari ilinde açık işlerin meslek

gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 42,9'dur. Ayrıca açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu yüzde 2,1 ile yine Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubudur. Hakkari ilinde açık iş olan meslekler; Aşçı, Bunker Operatörü(Hazır Beton), Ön Muhasebeci ve Pazarlamacı şeklindedir. İl genelinde açık işlerin yüzde 85,7'si için Lise ve Altı eğitim düzeyi talep edilmektedir.

Hakkari ilinde temininde güçlük çekilen meslekleri sektörlere göre incelendiğinde en fazla Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Finans ve Sigorta Faaliyetleri, diğer hizmet faaliyetleri ve konaklama ve yiyecek hizmetleri sektörlerinde eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Bu sektörlerdeki işyerlerinin yüzde 100'ü eleman temininde güçlük çekmektedir. Hakkari ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 27,8'i söz konusu meslek grubunda yer almaktadır. Hakkari ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada İnşaat Teknolojisi Teknikeri ve Mermerit Montaj İşçisi mesleklerinin yer aldığı görülmektedir. Bu meslekleri sırasıyla Aşçı ve Garson(Servis Elemanı) meslekleri takip etmektedir. Hakkari ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Yeteri İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması yer almaktadır.

Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 17,7'si istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Hakkari ilinde işverenlerin yüzde 12,6'sı istihdamın artacağını öngörmüştür. İstihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, yüzde 3,9 olan ülke genelinden yüksek olup yüzde 6,9 olarak öngörülmüştür.

GİRİŞ

Hakkari İşgücü Piyasası Araştırması sonucu derlenen veriler ile il işgücü piyasasının sorunlarına ışık tutulabilecektir. Alınacak kararların ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliği için bu araştırma sonucunda elde edilen verilerin kıymeti bir hayli büyüktür. Hakkari İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu da bu önemli bilgileri içeren ve il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. Zira etkin bir işgücü piyasası için işgücü piyasasının aktörlerini oluşturan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadan beklediklerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemine oturtturmak, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

Bu bağlamda İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR düzeyindeki politikalara değil, Türkiye'de işgücü piyasası konusuyla ilgilenen her kuruma önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum olarak İŞKUR'u görmekteyiz.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri periyodik olarak sürdürülmektedir. Her sene periyodik olarak yapılan bu araştırmalar kapsamında 2016 yılı için Hakkari ilinde 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiştir. Akabinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölümde, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan işgücü göstergelerinin yanında İŞKUR verileri ile birlikte il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir.

İkinci bölümde, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Hakkari ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır. İşgücü Piyasası Araştırmasının amacı işverenlerin mevcut istihdam ve açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İşgücü arzı ve talebinin karşılaşarak işgücünün fiyatı olan ücret düzeyinin ve çalışma koşullarının belirlendiği piyasalara işgücü piyasası denmektedir. İşgücünü arz edenler ile işgücünü talep edenlerin buluştuğu ortam olan işgücü piyasaların etkin işleyişi için arz ve talep yönünün nitelik ve nicelik anlamında analizlerinin yapılmasını gerekli kılmaktadır. Ancak işgücü piyasası çok fazla değişkeni bulunan bir ortam olduğundan analizleri de zorlaşmaktadır. Gerek demografik yapı gerekse sosyal ve ekonomik şartlar işgücü piyasasını etkilemektedir.

İşgücü piyasasında aktif bir şekilde bulunan işgücü kavramı, istihdam edilenler ve işsizlerden; işgücü talebi ise işgücünü istihdam etmek isteyen işverenlerden oluşmaktadır. Bu bölümde işgücünün arz tarafına ilişkin verilere yer verilecek olup işgücünün arz tarafını etkileyen tüm değişkenlerin bilgisine il bazında ulaşılamamaktadır. Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS sınıflandırmasında Hakkari, Van, Muş ve Bitlis TRB2 bölgesindedir. İşgücü arzına ilişkin verileri üreten TÜİK, bölgesel veri setleri yanında il bazında temel işgücü göstergelerini yayınlamaktadır. Bu bölümde Hakkari ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

Yıllar/Göstergeler	İşgücüne Katılma Oranı	İstihdam Oranı	İşsizlik Oranı
2008	44,8	40,4	9,9
2009	44,1	37,4	15,2
2010	42,7	38,2	10,5
2011	42,2	38,4	8,9
2012	44,0	40,3	8,4
2013	46,9	42,9	8,5

Kaynak: TÜİK

Tablo 1'deHakkari ili için TÜİK'in yayımlamış olduğu temel işgücü göstergelerinden işgücüne katılma oranı, istihdam ve işsizlik oranlarına yer verilmiştir. İşgücüne katılma oranı, istihdam edilenler ve işsizlerden oluşan işgücünün çalışma çağındaki nüfusa oranlanmasıyla elde edilmektedir. Bir ülkede işgücüne katılma oranının yükselmesi, çalışma çağındaki nüfus içerisindeki daha çok kişinin

işgücü piyasasında bulunması ve atıl durumda olan işgücünün istihdam olma şansının artması anlamına gelmektedir. İstihdam oranı ise istihdam edilenlerin çalışma çağındaki nüfusa; işsizlik oranı da işsizlerin işgücüne oranlanması suretiyle hesaplanmaktadır. Yalnız işgücüne katılma oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranları tek başına bir anlam ifade etmemekte, tüm bu oranlar eğitim durumu, cinsiyet, medeni hal, sahip olunan beceriler, sektörün durumu gibi faktörlerle beraber analize dahil edilmelidir.

Şekil 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri (2008-2013)

Kaynak: TÜİK

İl düzeyinde temel işgücü göstergelerinde 2008 yılı ile 2013 yıllarına ait verileri bulunmaktadır. Hakkari ili için Şekil 1'deki eğilimler incelenecek olursa; 2008 yılından itibaren 2013 yılına kadar artış göstermiştir. Bu eğri yorumlanacak olursa iki farklı analiz söz konusu olmaktadır. Birinci durumda çalışabilir yaştaki kişi sayısının azalması ancak bu durum Hakkari ili için geçerli değil çünkü Hakkari ilinde İşgücüne katılım oranı sürekli artış göstermektedir, ikinci durumda ise istihdam alanlarının önceki yıllara göre ilerleme kat etmesi, çalışabilir çağa gelen insanların işgücüne katılım göstermesi söz konusu olmuştur.

İşsizlik oranı eğrisi incelendiğinde ise, işsizlik oranı bazı yıllarda, bir önceki yıla göre artış gösterse de genel eğilim işsizlik oranının azalışı yönündedir. Bu oran diğerleri ile birlikte yorumlandığında ise, Hakkari ili işgücü piyasasında çalışma çağına giren nüfusun arttığı buna bağlı olarak ta istihdam alanlarının arttığı söylenebilir. 2008-2013 yılları arası özellikle 2009 yılında küresel alanda yaşanan ekonomik gelişmelerin de etkisiyle Hakkari ile işgücü piyasası için çok olumlu bir seyir olmamıştır. Hakkari ilinde istihdam, işgücüne katılım ve işsizlik oranlarında iyileşmeler olmuş olsa bile istihdam ve işgücüne katılma oranları Türkiye ortalamasının altında işsizlik oranı ise Türkiye ortalamasının üstündedir. Bunlar da Hakkari ili işgücü piyasası için olumsuz göstergelerdir.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgisine ulaşılabilmektedir.

Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı işsizler, işsiz olup İŞKUR'a iş aramak için başvuruda bulunan kişileri kapsamaktadır. Bir kişi Kuruma kayıt olduktan sonra 12 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kayıtlarda aktif durumdan pasif duruma geçmektedir. Daha önce 18 ay olarak belirlenen aktif kayıtta kalma süresi 2016 yılı Ocak ayı ile birlikte 12 aya düşürülmüştür. Şekil 2'de yıllar itibariyle Hakkari ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Şekil 2: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2010-2015)

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Hakkari ilinde İŞKUR'a kayıtlı işsiz 3 bin 467 kişinin 2 bin 215'İ erkeklerden, geri kalan bin 252 kişisi ise kadınlardan oluşmaktadır. 2015 yılında ise toplam 15 bin 196 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki kayıtlı işsizlerin cinsiyetlere göre sıralamanın yer değiştirmesi Toplum Yararına Program(TYP) alımlarında erkeklerde 35 yaş altı TYP'ye alınmaması kadınlarda ise 18 yaş üzeri

bireylerin alına bilmesi, yani dezavantajlı grupların TYP'de öncelikli olması erkeklerin kuruma gelme gereksinimi duymamasından kaynaklanıyor.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında bin 252 kadın kayıtlarda işsiz olarak yer almışken bu sayı 2015 yılında 8 bin 439'a yükselmiştir. Bu noktada kayıtlı işsiz sayısında kadınların erkeklere nazaran daha fazla yer alması ilk başta olumsuz gibi görünse de aslında daha fazla kadının yıllar içinde işgücü piyasasına katılması ve emeğini sunmak istemesi Hakkari işgücü piyasası açısından önemli bir husustur.

Tablo 2: Mesleklere Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı (2015)

Meslekler	Kayıtlı İşsiz
Beden İşçisi (Genel)	11.695
Beden İşçisi (Temizlik)	793
Büro memuru (genel)	505
Hizmetçi-ev işleri	118
Veri giriş kontrol işletmeni	87
Bilgisayar işletmeni	85
Bilgisayar operatörü	58
Beden işçisi (inşaat)	56
Kilim dokuyucu (el tezgahı)	48
Çoban/sürü yönetim elemanı (küçükbaş hayvan)	47
Kalorifer ateşçisi (katı ve sıvı yakıt)	47
Diğer Meslekler	13539
Toplam	15.196

Kaynak: İŞKUR

Tablo 2'de Hakkari ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları mevcuttur. En fazla kayıtlı işsizin olduğu İlk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi(Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Hakkari ilinde Kuruma kayıtlı 11 bin 695 işsiz bulunmaktadır. Bu mesleği Beden İşçisi (Temizlik) ve Büro Memuru(Genel) gibi meslekler takip etmiştir. Bu meslekleri de daha sonra Hizmetçi Ev İşleri, Veri Giriş Kontrol İşletmeni, Bilgisayar İşletmeni, Bilgisayar Operatörü, Beden İşçisi(İnşaat) ve Kilim Dokuyucu(El Tezgahı) meslekleri izlemiştir. Hakkari ilinde işsiz olarak kayıt olan kişiler içerisinde ilk sırayı Beden İşçisi(Genel) mesleği alması, özellikle Hakkari ilinde Özel sektörün gelişmemesini göstermektedir.

Açık İşler

Açık iş; en basit tanımlama ile Kuruma işverenler tarafından verilen işgücü talebidir. Açık iş sayısının artması kendisini işe yerleştirmede göstermekte ve işverenlerin İŞKUR ile çalışma isteklerinin arttığı yönünde izlenim vermektedir.

Şekil 3: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2015)

Kaynak: İŞKUR

Şekil 3'te görüleceği üzere 2010 yılında 411 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2015 yılına gelindiğinde bin 420 kişiye yükselmiştir. Bu yükseliş eğiliminin arkasında İŞKUR'un işverenler nezdinde tanınırlığının ve İŞKUR hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile olan çalışma isteklerinin artışı yer almaktadır.

Tablo 3: Mesleklere Göre Açık İş Sayıları (2015)

Meslekler	Açık İş
Beden işçisi (genel)	536
Veri giriş kontrol işletmeni	180
Beden işçisi (temizlik)	164
Servis şoförü (okul)	155
Garson (servis elemanı)	65
Güvenlik görevlisi	46
Beden işçisi (inşaat)	37
Temizlik görevlisi	21
Beton ve betonarme kalıpçısı	18
Madenci (genel)	18
Diğer Meslekler	1.240
Toplam	1.420

Kaynak: İŞKUR

Hakkari ilinde 2015 yılında bin 420 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, kayıtlı işsizlerde olduğu gibi ilk sırada, Beden İşçisi (Genel) mesleği yer alırken, ikinci ve üçüncü sırada sırasıyla Veri Giriş Kontrol İşletmeni ve Beden İşçisi(Temizlik) yer almaktadır. Daha sonra bu meslekleri Servis Şoförü(Okul), Garson(Servis Elemanı), Güvenlik Görevlisi, Beden İşçisi(İnşaat), Temizlik Görevlisi ve Beton ve Betonarme Kalıpçısı meslekleri takip etmiştir.

İşe Yerleştirmeler

İşe yerleştirme sayılarının artışı için işverenlerden alınan açık işlerin artışının önemli olduğu bilinmektedir. Hakkari ilinde de açık iş sayılarının artışı ile beraber işe yerleştirme rakamlarında da artış eğilimi göze çarpmaktadır.

Şekil 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme Sayısı (2010-2015)

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 332 olan Hakkari ilinde işe yerleştirilenlerin 302 erkeklerden, geri kalan 30 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. 2015 yılında Hakkari ilinde 809 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. Bu sayının yüzde 91,3'ünü erkekler, yüzde 8,7'ni ise kadınlar oluşturmaktadır.

Şekil 4'te görüleceği üzere 2012 yılında işe yerleştirme rakamlarında belirgin bir artış yaşanmıştır. Ekonomideki durgunluk, sektörel belirsizlikler, asgari ücret düzeyi ile ekonomideki mal ve hizmet talebi gibi faktörler işverenlerin işgücü talebini etkilememiştir. 2013 yılında ise büyük bir düşüşle 421'e düştüğü görülmektedir. Söz konusu azalış var olan açık işlerle paralellik göstermektedir, yeni işyerlerinin kurulmayışı ve mevcut işyerlerinin büyüme göstermeyişi var olan açık işlerin kısmen

giderilmesi ve yeni açık iş oluşmamasından kaynaklı olarak işe yerleştirme saysın da azalış görülmektedir. İŞKUR olarak her koşulda ekonomideki potansiyel olamasa da fiili açık işleri mümkün olduğunca Kuruma kazandırıp, İŞKUR üzerinden iş arayan kayıtlı işgücü ile eşleştirmek işgücü piyasasında etkinliği arttırmak adına önemlidir. Bu durum da doğal olarak istatistiklere işe yerleştirme olarak yansıyacaktır.

Tablo 4: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2015)

Meslekler	İşe Yerleştirme
Beden işçisi (genel)	240
Servis şoförü (okul)	150
Beden işçisi (temizlik)	144
Beden işçisi (inşaat)	37
Güvenlik görevlisi	35
Temizlik görevlisi	21
Beton ve betonarme kalıpçısı	18
Şoför (yolcu taşıma)	15
Yol ustası	13
Yöresel kilim dokuyucusu	13
Diğer Meslekler	686
Toplam	809

Kaynak: İŞKUR

Hakkari ilinde hem kayıtlı işsiz hem de alınan açık işlerde meslek bilgisine bakıldığında ilk sırada Beden İşçisi(Genel) mesleği öne çıkmıştır. Hakkari ili için Beden İşçisi(Genel) mesleğinde; en fazla kayıtlı işsiz olması ve en fazla açık işin işverenler tarafından verilmesi doğal olarak kendisini işe yerleştirmede göstermiş olup 809 işe yerleştirmenin 240'ı bu meslekte gerçekleşmiştir. Bu mesleği Servis Şoförü(Okul), Beden İşçisi(Temizlik), Beden İşçisi(İnşaat), Güvenlik Görevlisi, Temizlik Görevlisi, Beton ve Betonarme Kalıpçısı, Şoför(Yolcu Taşıma) ve Yol Ustası meslekleri takip etmektedir.

Mesleki Eğitim Faaliyetleri

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla işgücü piyasasında becerileri eskimiş ya da hiçbir niteliği olmayan işgücüne beceri kazandırarak daha kolay iş bulmasına imkan vermekte ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır.

Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır. Toplum yararına programlar ise işsizliğin yoğun olduğu yerlerde ve dönemlerde işgücünün, işgücü piyasasından uzak kalmasını önlemede önemli bir araçtır.

Tablo 5'te İŞKUR'un aktif işgücü piyasası programları kapsamında Hakkari ilinde gerçekleştirdiği faaliyetlerin verileri yer almaktadır.

Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2010-2015)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Mesleki Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Program Sayısı	İEP Katılımcı Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Program Sayısı	Girişimcilik Eğitimi Katılımcı Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Sayısı	TYP Katılımcı Sayısı
2015	36	654	297	489	3	62	336	1.205	89	5.299
2014	14	291	191	265	5	125	210	681	60	3.067
2013	15	459	125	211	4	100	144	770	37	1.992
2012	18	350	8	21	6	206	32	577	27	1.475
2011	34	813	0	o	10	250	44	1.063	7	225
2010	35	742	0	0	0	0	35	742	11	326

Kaynak: İŞKUR

2015 yılında aktif işgücü piyasası programı kapsamında toplam 336 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan bin 205 kişi faydalanmıştır. Bu sayılarda 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. 2010 yılında 35kurs düzenlenirken 2015 yılında bu sayının 336'lara çıkması ve aynı zamanda 2010 yılındaki kursiyer sayısı 742 iken 2015 yılında bin 205 kişi olması İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

Bu süreçte özellikle işbaşı eğitim programlarında önemli bir artış yaşanmıştır. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak karşımıza çıkmaktadır. 2010 yılında bu programlardan işyerleri faydalanmazken, 2015 yılında 297 program açılmış ve 489 kişi işbaşı eğitim programlarından katılımcı olarak yararlanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarından ise 2015 yılında 36 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 654 kişi faydalanmıştır.

Diğer bir aktif işgücü hizmeti olan girişimcilik eğitim programı kapsamında 2010 yılında program düzenlenmemişken, 2015 yılında 3 program düzenlenmiş olup yararlanan katılımcı sayısı 62 olmuştur. Girişimcilik eğitim programları vasıtasıyla İŞKUR, kendi işini kurmak isteyenlerin de yanında olarak girişimcilik konusunda destek sağlamaktadır.

Toplum yararına programlar dahilinde ise 2015 yılında 89 program düzenlenmiş olup bu programlardan 5 bin 299 kişi faydalanmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Hakkari ilinde 2015 yılında toplam bin 40 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 423'ü işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır.

Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Başvuru ve Hak Eden Sayısı (2010-2015)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Başvuru Sayısı	İşsizlik Ödeneği Hak eden Sayısı
2015	1040	423
2014	900	318
2013	689	286
2012	505	217
2011	234	125
2010	154	103

Kaynak: İŞKUR

Tablo 7'de ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin meslek bilgileri yer almaktadır. İşsizlik ödeneğini hak edenler içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleğindekiler bulunmaktadır.

Tablo 7: Mesleklere Göre İşsizlik Ödeneğini Hak Eden Sayıları (2015)

Meslekler	İşsizlik Ödeneği Hak Edenler
Beden işçisi (genel)	199
Büro memuru (genel)	39
Beden işçisi (temizlik)	18
Güvenlik görevlisi	15
Temizlik görevlisi	9
Kamyon şoförü	6
Beden işçisi (inşaat)	5
Bilgisayar işletmeni	5
İnşaat teknolojisi teknikeri	5
Elektrikçi (genel)	4
Güvenlik görevlisi (silahlı)	4
Toplam	423

Kaynak: İŞKUR

Hakkari ili işgücü piyasası içinde Beden İşçisi(Genel) mesleği ön planda olduğu görülmekteydi. İşsizlik ödeneğini hak edenler içinde de bu mesleğin ön planda olduğu görülmektedir. Birinci sırada Beden İşçisi (Genel) mesleğinde 199 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmışken ikinci sırada 39 kişi olarak Büro Memuru (Genel) mesleği yer almaktadır. Bu meslekleri ise Beden İşçisi(Temizlik), Güvenlik Görevlisi, Temizlik Görevlisi, Kamyon Şoförü, Beden İşçisi(İnşaat) ve Bilgisayar İşletmeni meslekleri takip etmiştir. Tablo 7'den anlaşılacağı üzere birkaç meslek haricinde daha çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde işsizlik ödeneği alma durumu mevcuttur. Bu durum da nitelikli meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıkları anlamına gelmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin kurulması yolu ile daha etkin işleyişi sağlamak adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek önemli bir konuyu oluşturmaktadır. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın yarattığı etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak amacıyla İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve

gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 8 Nisan – 6 Mayıs 2016 tarihleri arasında Türkiye genelinde 88 bin 966 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkılmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleriyle, Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2017 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Hakkari ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanının bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Hakkari ilinde 73 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde bin 969 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Hakkari ilinde 10 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8'de Hakkari ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşyeri Sayısı
İnşaat	20
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	13
Madencilik ve taş ocakçılığı	9
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	6
Eğitim	4
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	4
Ulaştırma ve depolama	4
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	4
İmalat	3
Bilgi ve iletişim	2
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1
Diğer hizmet faaliyetleri	1
Finans ve sigorta faaliyetleri	1
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1
Genel Toplam	**73**

Kaynak: İPA 2016

Hakkari ilinde İnşaat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Hakkari ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 27,7's İnşaat sektöründe yer almaktadır. Arz verileri incelenirken kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme verilerinde İnşaat sektörünün Hakkari ili için önemi ortaya çıkmıştı. Diğer bir ifadeyle İnşaat sektörü Hakkari ili için önde gelen bir sektör durumundadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde İmalat sektöründe yer almakta iken ilimizde ise İnşaat sektörü yer

almaktadır. Bu durumda Hakkari ilinde İnşaat sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İnşaat sektöründen sonra en fazla işyeri Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 17,8'i bu sektörde bulunmaktadır..

En az işyerleri ise Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Finans ve sigorta faaliyetleri, Diğer hizmet faaliyetleri ve Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörlerinde 1'rer işyeri olarak bulunmaktadır. Daha sonra ise Bilgi ve iletişim, İmalat ve İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri karşımıza çıkmaktadır. Ancak bu tablo okunurken Hakkari ili düzeyinde 10 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca bu araştırma işyeri bazlı bir araştırma olup mutlaka istihdamı 10'den az olan bir Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe bulunan banka şubesi mevcut olacağından verilerin düşük olması doğaldır.

Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Grafik 5'te görüldüğü üzere Hakkari ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 29,1'i 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 10-14 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 23,4'tür. İşyerlerinin yaklaşık yarısı 0-9 yaş aralığındadır. Yaklaşık her 100 işyerinden 7'si ise 20 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir.

Hakkari ilinde Sektörlere göre Part-Time çalışan işyerlerinin 2,7'si Part-Time çalışırken bunun tamamı İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörlerinde yer almaktadır. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörlerinin ise yarısı Part-Time olarak çalışmaktadır.

Part-time çalışmalar, esnek bir çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir. Grafik 6'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

Şekil 6: Kadınların Part-time Çalışma Durumu

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,6'sını kadınlar oluşturmaktayken Hakkari ilinde ise 10+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 26,9 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Hakkari ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 11,4 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 11,8 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 34,1 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,3'te kalmıştır. Hakkari ilinde part-time çalışma kadın istihdamını olumlu etkilememektedir. Türkiye genelinin tersi bir durum söz konusudur.

Şekil 7: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

Kaynak: İPA 2016

Hakkari ilinde 10+ istihdam yapan işyerlerinin yüzde 11'in de vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 51,5'tir. Hakkari ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe görünmektedir. Bu sektörde faaliyet gösteren 10+ istihdamlı tüm işyerlerinde vardiyalı çalışma söz konusudur. Ancak Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektöründe işyeri sayısının diğer sektörlere göre az olması da bu oranın yüksek olmasına sebep olmaktadır. İnşaat sektörü ise en az vardiyalı çalışma yapılan sektör olmuştur. İnşaat sektöründe bu oranın düşük olmasının nedeni işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak söylenebilir.

Hakkari ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının üstünde olan sektörler; Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, Madencilik ve taş ocakçılığı ve İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörleri olmuştur.

Şekil 8: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

Kaynak: İPA 2016

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendik bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 8'de söz konusu eğilim göze çarpmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine kıyasla daha fazladır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 1,2'si kadın, yüzde 98,8'i ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 56,5'e yükselmektedir. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Hakkari ilinde 10+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 11,8'nin kadınlardan oluşmasıdır. Yani yaklaşık olarak her 10 çalışandan 1'i kadın 9'u erkeklerden oluşmakta olup Türkiye ortalamasının altında bir oran söz konusudur.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece 1,5 puan bir farkla fazladır. Şekilden de görüldüğü üzere bu fark Hakkari ilinde çok daha fazla belirgindir.

Hakkari ilinde 14 sektörden ihracat yapma oranı yüzde 5,5 olup tamamı Madencilik ve taş ocakçılığı sektörüdür. Madencilik ve taş ocakçılığı sektörünün ise yüzde 42,6'sı ihracat yapmaktadır.

Şekil 9: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Kaynak: İPA 2016

Hakkari ilinde bulunan 10+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 86,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 50,9 olarak gerçekleşerek, bu oran ile Hakkari ili Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan bu işyerleri ise en çok İŞKUR'dan işbaşı eğitimi noktasında hizmet almıştır. Bu işyerlerinin yüzde 88,9'u İŞKUR'dan işbaşı eğitimi talebinde bulunmuşlarken yüzde 33,3'ü eleman talebi alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir. Özellikle son dönemlerde işverenlerin işbaşı eğitim programlarına olan ilgisi Hakkari ilinde yüzde 88,9 oranında kendisini göstermiştir.

Şekil 10: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Kaynak: İPA 2016

Şekil 10'da ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Hakkari ilinde Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı, İnşaat, Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler ve Madencilik ve Taş ocakçılığı sektörleri dışındaki sektörlerin 10+ istihdamlı işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmışlardır. Yine bu sektörlerde faaliyet gösteren 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin göreceli olarak daha az olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. En az oranda faydalanan sektörler ise Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörlerindeki işyerleri olmuştur.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Eleman Talebi	İEP	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
Madencilik ve taş ocakçılığı	60,0%	100,0%	0,0%	20,0%
İmalat	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	25,1%	91,6%	0,0%	25,1%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	50,0%	75,0%	0,0%	50,0%
Ulaştırma ve depolama	100,0%	33,3%	0,0%	66,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Bilgi ve iletişim	50,0%	100,0%	0,0%	50,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	50,0%	100,0%	0,0%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	33,3%	100,0%	0,0%	33,3%
Eğitim	50,0%	50,0%	50,0%	0,0%
Genel Toplam	44,9%	83,5%	4,7%	28,5%

Kaynak: İPA 2016

Hakkari ilinde hemen hemen bütün sektörlerde en fazla yararlanılan İŞKUR hizmeti İşbaşı Eğitim Programı(İEP) olmuştur. Sadece Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Ulaştırma ve depolama ve Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörlerinde Eleman talebi hizmeti yüzde yüz oranında yararlanmıştır. Kurs hizmeti sadece Eğitim sektöründeki işyerleri faydalanmıştır. Bu durum hakkari ilinde Eğitim sektöründe kalifiyeli elemana ihtiyaç duyulduğunun bir göstergesi olarak değerlendirile bilir.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan bütün işyerlerinin hiçbiri Çalışanlara Yönelik Eğitim, İşveren Danışmanlığı ve Kısa Çalışma Ödeneği(KÇÖ) hizmetlerinden yararlanmamıştır.

Şekil 13'te ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin vardiyalı çalışma, part-time çalışma ve ihracat yapma durumları Hakkari ili ve Türkiye geneli karşılaştırması yapılarak incelenmiştir.

Şekil 11: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlanan İşyerlerinin Durumu

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 34,3'ü vardiyalı çalışma yapmaktadır. Hakkari ilinde ise bu oran yüzde 86,7 olarak gerçekleşmiştir. Ancak Hakkari ilindeki araştırma kapsamına giren tüm işyerlerinin yüzde 1,2'si vardiyalı çalışma yapmaktadır.

Bu farklar part-time çalışma yapılan işyerleri için daha belirgin olmakla birlikte ihracat yapma durumu için aynı husus söz konusudur.

Hakkarir ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerleri il geneline göre daha düşük oranda vardiyalı çalışma ve ihracat yapmaktadır.

Mevcut İstihdam

Hakkari ilinde araştırma kapsamına dahil olan 10+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Hakkari ilinde 10+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı bin 969 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise bin 736 çalışan erkeklerden, 233 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 10: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Erkek	Kadın	Toplam
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	304	54	358
İnşaat	327	12	338
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	238	49	287
Bilgi ve iletişim	159	57	216
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	158	1	159
Madencilik ve taş ocakçılığı	139	5	144
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	130	8	138
Eğitim	100	23	123
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	72	17	89
Ulaştırma ve depolama	52	1	53
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	17	3	20
İmalat	16	3	19
Finans ve sigorta faaliyetleri	13	0	13
Diğer hizmet faaliyetleri	11	0	11
Genel Toplam	**1736**	**233**	**1969**

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre dağılımda ise; Hakkari ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe istihdam edilmektedir. İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörünün Hakkari ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerde yüzde 17.5'i oranında, kadınlarda ise yüzde 23,2'si oranında İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe istihdam edilme durumu söz konusudur. Erkek ve kadınlarda geriye kalan yüzde 82,5'lik ve yüzde 76,83'lük oranlarda diğer sektörlerde çalışma durumu tespit edilmiştir. Toplam çalışan sayıları içinde ise İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe çalışma oranı yüzde 18,2 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 10 incelendiğinde Kadın çalışan sayısının hiçbir sektörde erkek çalışan sayısından yüksek olmadığı görülmektedir.

Şekil 12: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

Kaynak: İPA 2016

Yukarıdaki şekil 14'te Hakkari ilinde bulunan 10+ istihdamlı işyerlerindeki ortalama çalışan sayıları gösterilmiştir. İl geneline bakıldığında her işyerinde ortalama olarak 27 kişi istihdam edilmektedir. Sektörler özelinde incelendiğinde; ortalama çalışan sayısı en fazla Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektöründe bulunmaktadır. Bu sektördeki işyerlerinde ortalama 159; ikinci sırada bulunan Bilgi ve İletişim sektöründe 108 kişi ve üçüncü sırada bulunan İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe 60 kişi istihdam edilmektedir. Bu üç sektör il geneli ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. Hakkari ilinde sektörel bazda çalışan sayıları incelendiğinde dikat çeken durum imalat sektöründe çalışan sayısının en az çalışan barındıran sektör olmasıdır; bu durum Hakkari ilinin üretim yapan bir il olmadığı dışa bağımlı bir il olduğunu gösterir.

İl genelindeki çalışan sayıları, sektörlerden sonra meslek grubu bazında da tablo 11'deki veriler üzerinden değerlendirilebilir.

Tablo 11: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
Nitelik gerektirmeyen meslekler	773	88	862
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	161	77	238
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	204	5	209
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	198	0	198
Profesyonel meslek mensupları	138	41	179
Hizmet ve satış elemanları	120	17	137
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	88	1	89
Yöneticiler	54	3	57
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	1	0	1
Genel Toplam	**1736**	**233**	**1969**

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanların içerisinde Nitelik Gerektirmeyen Meslekler meslek grubunda çalışanlar önemli bir oranda bulunmaktadır. Toplam çalışanların yüzde 43,8'i, erkek çalışanların yüzde 44,5'i ve kadın çalışanların yüzde 37,8'i bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada ise Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubu yer almakta ve yüzde 12,1 oranında çalışanı barındırmaktadır.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grubu ise Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olmuştur. Hakkari ilinin sosyo-ekonomik yapısında ve coğrafi konum itibariyle ormancılık ya da tarımsal faaliyet anlamında önemli bir ağırlıkta istihdam gerçekleşmemiştir.

Tablo 12: İşyeri Yaşına ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

İşyeri Yaşı	Erkek	Kadın	Toplam
0-4	180	49	229
5-9	352	25	377
10-14	626	87	713
15-19	371	55	426
20-24	142	12	154
25+	65	4	69
Genel Toplam	**1736**	**233**	**1969**

Kaynak: İPA 2016

Tablo 12'de ise çalışanların istihdam edildiği işyerlerinin yaş bilgileri bulunmaktadır. Bu tabloda öne çıkan en önemli husus; işyeri yaşı büyüdükçe toplam çalışanlar içerisinde kadınların oranında azalma meydana gelmesidir. 0-4 yaş arasında olan işyerlerinde çalışanların yüzde 21,4'ü kadınlardan oluşmaktayken, 5-9 yaş arasındaki işyerlerinde çalışanların içindeki kadınların oranı yüzde

6,6'sı; 10-14 yaş için yüzde 12,2; 15-19 yaş için yüzde 12,9 olarak gerçekleşmiştir. 20-24 yaş arasında olan işyerlerinde kadınların oranı yüzde 9,7 ve 25+ yaş için yüzde 5,8 olarak gerçekleşmiştir.

25 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren işyerlerinin toplam işyerleri içindeki oranı yüzde 2,8'dir. Toplam çalışanların yüzde 3,5'i 25 ve daha fazla yıldır faaliyet gösteren işyerlerinde istihdam edilmektedir.

Tablo 13'de ise Hakkari ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Özellikle ilk iki mesleğin erkek çalışanlar ve toplam çalışanlar bazında aynı olması toplam çalışanlar içinde erkeklerin ağırlıkta olmasından kaynaklıdır. Kadın çalışanlar arasında ise ilk sırada Temizlik Görevlisi mesleği yer almaktadır. Yine kadınlarda da ikinci sırada, veri giriş kontrol işletmeni mesleği bulunmaktadır.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Erkek	Kadın	Genel
Beden işçisi (genel)	Temizlik görevlisi	Temizlik görevlisi
Temizlik görevlisi	Veri giriş kontrol işletmeni	Beden işçisi (genel)
Beden işçisi (temizlik)	Beden işçisi (temizlik)	Beden işçisi (temizlik)
Elektrik teknisyeni	Diğer öğretmenler	Veri giriş kontrol işletmeni
Veri giriş kontrol işletmeni	Beden işçisi (genel)	Elektrik teknisyeni
Diğer öğretmenler	Ön muhasebeci	Diğer öğretmenler
Beden işçisi (inşaat)	Güvenlik görevlisi	Beden işçisi (inşaat)
Şoför (yolcu taşıma)	Büro memuru (genel)	Şoför (yolcu taşıma)
İş makineleri operatörü	Antrenör	Güvenlik görevlisi
Bilgisayar sistem kurulum bakım onarım ve arıza giderme elemanı	Büro işçisi	İş makineleri operatörü

Kaynak: İPA 2016

Toplam çalışanlar içinde en fazla istihdamı barındıran üçüncü meslek Beden İşçisi (Temizlik) ve bu mesleği de takip eden diğer meslekler Veri Giriş Kontrol İşletmeni, Elektrik Teknisyeni, Diğer Öğretmenler, Beden İşçisi (İnşaat), Şoför (Yolcu Taşıma), Güvenlik Görevlisi ve İş Makineleri Operatörü olarak görülmektedir.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yöneltmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve İşyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Şekil 13: Açık İşi Olan İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2016

Hakkari ilinde araştırma kapsamına giren 10+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 2,7'sinde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasına göre düşük olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 16,2 olarak gerçekleşmiştir.

Hakkari ilinde 73 işyerinden 7 kişilik açık iş tespit edilmiş olup, sektörlere göre açık iş sayıları tablo 14'te gösterilmiştir.

2016 yılı işgücü piyasası araştırma raporunda 17 sektör üzerinde araştırma yapılırken Hakkari ilinde 14 sektör üzerinden araştırma yapılmıştır. Bu araştırma kapsamında hakkari ilinde; Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründe 4 ve İnşaat sektöründe 3 olmak üzere toplam 7 açık iş talebi alınmıştır.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15'ten de görüleceği üzere Hakkari ilinde açık iş oranı yüzde 0,4 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Hakkari ilindeki 10+ istihdamlı işyerleri bağlamında her 99,6 kişilik dolu kadronun yanında 0,4 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 16,7 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü olarak tespit edilmiştir.

Açık iş verme oranında birinci sırada Konaklama ve Yiyecek Hizmeti faaliyetleri sektörü yer almaktadır bunun nedeni de bu sektörde tek bir işyerinin bulunmasıdır.

Şekil 14: TGÇM Durumuna Göre Açık İş Oranları

Kaynak: İPA 2016

Hakkari ilinde ihtiyaç duydukları mesleklerin temininde güçlük çektiğini bildiren işyerlerinin açık iş oranı yüzde 1,7; teminde güçlük çekmeyen işyerlerinin açık iş oranı ise yüzde 0,0 olarak gerçekleşmiştir. Hakkari ilinin bu oranları Türkiye ortalamasının altında kalmıştır. Teminde güçlük çeken işyerlerinde doldurulmayı bekleyen boş pozisyonların daha çok olması doğaldır. İşverenlerin ihtiyaç duydukları alanlarda talep ettiği personeli muhtelif nedenlerle istihdam edememesi bir anlamda söz konusu kadronun boş kalması anlamına gelecektir.

Şekil 15: İhracat, Part Time Çalışma, Vardiyalı Çalışma Yapma Durumuna Göre Açık İş Oranları

Kaynak: İPA 2016

Hakkari ilinde Vardiyeli Çlaışma, Part-Time Çalışma ve İhracat Yapan işyerlerinin hiçbirinde açık iş bulunmamakla birlikte ilde toplam olarak yüzde 0,4 lük bir oran tespit edilmiştir

Hakkari ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde işverenlerin cinsiyet tercihleri incelendiğinde ise açık iş veren işverenlerin tamamı erkek cinsiyeti yönün de tercih göstermişlerdir. Bu oranlar işverenlerin tercihini analiz etmek anlamında tek başına yeterli olmamaktadır. Zira açık işlerde daha çok hangi meslekte ve hangi beceri düzeyinde talebin olduğu cinsiyet analizinde özellikle gerekli görülmektedir.

Şekil 16: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

İşverenlerin ihtiyaç duyduğu ve muhtelif açık iş arama kanallarını kullanarak işgücü talebini ilettikleri açık işlerinde asgari eğitim düzeyi de önemli bir tarafı oluşturmaktadır.

Hakkari ilinde üç eğitim düzeyinde açık iş talebinde bulunulmuştur. Açık işlerin yüzde 42,9'unda işverenler asgari Genel lise ve Çıraklık Eğitimi mezunu işgücü talep etmiştir. Bu iki eğitim düzeyinin ardından yüzde 14,3 ile Lisans mezunu olanlar yer almaktadır.

Kısaca açık işlerin yaklaşık olarak yüzde 85,7'si genel lise ve altı seviyesi ön plana çıkmıştır.

Hakkari ilin de Açık İşlerin cinsiyet ve Eğitim düzeyine göre dağılımı değerlendirildiğinde açık iş veren işverenlerin tercihinin tamamının cinsiyet tercihi erkek olup eğitim düzeyi tercihleri ise yüzde 85,7 oranı ile Lise ve Altı eğitim seviyesi tercihinde bulunmuş iken yüzde 14,3'ü Yüksek Öğrenim seviyesindeki eğitim düzeyi tercihinde bulunmuştur.

Açık işlerdeki eğitim talepleri farklılaşabildiği gibi sektörel düzeyde de birtakım hususları öne çıkarmaktadır. Bazı sektörlerde yüksek düzeyde bir eğitim talebinde bulunulmaktayken bazılarında da işverenler nezdinde herhangi bir eğitim düzeyi talebinde bile bulunulması önem ifade etmemektedir.

Aşağıdaki paragrafta Hakkari ilinde araştırma kapsamına giren 10+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerde sektörlere göre talep edilmiş olan eğitim düzeylerine ait veriler bulunmaktadır.

İşyerlerinden alınan açık işlerin tamamı için yükseköğretim seviyesinde talep verilen sadece bir sektör bulunmaktadır. Bu sektör, İnşaat sektörüdür. Tamamen lise ve altı seviyesinde açık iş verilen sektör Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü olmuştur.

Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründeki açık işlerin tamamı Lise ve Altı Eğitim düzeyi talebinde bulunmuştur. Bu husus da aslında bu işlerin çok nitelik gerektirmeyen meslekler olduğunu ifade etmektedir. Bir diğer ifadeyle lise altı ya da üniversite mezunu işgücü de işe başvuru yapsa işveren nezdinde çok bir anlam ifade etmeyecektir. İşe başvuru yapacak kişiler açısından ise; işin düşük nitelikli olmasından dolayı ortalama ya da daha yüksek bir eğitim seviyesine sahip olanların bu işlere başvuru yapmayacağı da göz önünde bulundurulmalıdır. İnşaat sektöründe ise yüzde 33,3'ü Yüksek Öğrenim düzeyinde tercihte bulunurken yüzde 66,7'si Lise ve Altı eğitim düzeyinde tercihinde bulunmuştur.

Şekil 17: Açık İşlerin Arama Süresine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama sürelerine göre dağılımı incelendiğinde; Hakkari ilinde açık işlerin yüzde 42,9'u 0-30 gün arasında aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneline göre daha düşük tespit edilmiştir. 31-89 gün arasında aranan açık işlerin oranı ise yüzde 57,1'dir. Bu oran ise Türkiye geneline göre yüksek gerçekleşmiştir. 90 ve daha fazla günde aranan açık işlerin oranına bakıldığında bu sefer Hakkari'de yüzde 0,0 olup gerçekleşen oran Türkiye geneline göre çok düşük kalmıştır. Yani Hakkari ilinde açık işlerin Türkiye geneline göre daha kısa sürede karşılandığı söylenebilir.

Tablo 14: Açık İş Arama Süresinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Açık İş Arama Süresi	Erkek	Genel Toplam
0-30	42,9%	42,9%
31-89	57,1%	57,1%
90+	0,0%	0,0%
Genel Toplam	**100,00%**	**100,00%**

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin arama süresi cinsiyet bazında değerlendirilebilir. Kadın işgücü tercihinde bulunan açık işimiz bulunmamaktadır. Erkek işgücü taleplerinde bulunmuş olan açık işlerde arama süresinde 0-30 gün yüzde 42,9'u ve 31-89 gün yüz de 57,1 olarak tespit edilmiştir. Hakkari ilinde 90+ gün süren açık iş bulunmamaktadır.

Şekil 18: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu da özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 22'de Hakkari ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Hakkari ilinde 10+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 57,1gibi büyük bir oranı İŞKUR'a verilmiştir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 60,3 olarak gerçekleşmiştir.

Hakkari ilinde işverenler en çok Akraba-eş dost arama kanalını kullanmıştır. İlde dikkat çeken nokta Akraba-eş dost ve İŞKUR arama kanalı dışında herhangi bir iş arama kanalı kullanılmamıştır.

Tablo 15: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyleri ve Arama Kanalları İlişkisi

Eğitim Düzeyi/Arama Kanalları	Akraba-Eş Dost	İŞKUR aracılığıyla
Çıraklık Eğitimi	100,0%	100,0%
Genel lise	100,0%	33,3%
Lisans	100,0%	0,0%
Genel Toplam	100,0%	57,1%

Kaynak: İPA 2016

Çıraklık eğitiminde, Genel Lise ve Lisans eğitim düzeylerinde talep verilen açık işlerde Akraba-Eş Dost arama kanalı yüzde 100 oranla kullanılmıştır. İŞKUR arama kanalları kullanan işverenlerin talep ettiği eğitim düzeyleri değerlendirildiğinde; çıraklık eğitimi eğitim düzeyi yüzde 100 ve genel lise eğitim düzeyi ise yüzde 33,3 oranındadır.

Tablo 16: Arama Kanallarından İstenen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Satır Etiketleri	Akraba-Eş Dost	İŞKUR aracılığıyla	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	1	1
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	2	2	2
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	4	3	3
Bilgisayar kullanımı	3	1	4
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	5	4	5
Satış ve Pazarlama Becerisi	6	5	6

Kaynak: İPA 2016

Açık işlerde talep edilen asgari eğitim seviyesinden sonra işverenlerin istihdam etmeyi düşündüğü işgücünde aranılan beceriler de planlanacak politikalar için stratejik alanı oluşturmaktadır.

Hakkari ilinde genel olarak açık işlerde istenen becerilerde ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik becerisi gelmektedir. İkinci sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve daha sonra Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe Bilgisayar kullanımı, Bilgisayar Kullanımı, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) ve Satış ve Pazarlama becerisi gelmektedir.

Satış ve pazarlama becerisi akraba eş dost ve İŞKUR kanallar içinde ilk sırada yer almıştır.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı

Meslek Grubu	Açık İş Sayısı
Hizmet ve satış elemanları	3
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	2
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	1
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	1
Genel Toplam	**7**

Kaynak: İPA 2016

Hakkari ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Hizmet Ve Satış Elemanları meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 42,85'dir. İkinci sırada ise Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar meslek grubu bulunmaktadır.

Açık sayısının yanında daha çok açık iş oranları önemlidir. Tablo 21'de meslek gruplarına göre açık iş oranları bulunmaktadır.

Hakkari ili için tespit edilen yüzde 0,4'lük açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde açık iş oranının en yüksek oranda yüzde 2,1 ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırayla Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar İle Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar gelmektedir.

Tablo 18: Meslek Gruplarına göre Açık İş Oranları

Meslek Grupları	Açık İş Oranı
Hizmet ve satış elemanları	2,1%
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	1,0%
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	0,4%
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	0,5%
Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar	0,0%
Nitelik gerektirmeyen meslekler	0,0%
Yöneticiler	0,0%
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	0,0%
Profesyonel meslek mensupları	0,0%
Genel Toplam	0,4%

Kaynak: İPA 2016

Özellikle Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Yöneticiler, Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları ve Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda açık iş olmadığından açık iş oranı da sıfır görünmektedir.

İl geneli açık iş oranının eşit bulunan meslek grubu ise Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar Meslek grubudur.

Tablo 19: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyet Göre Dağılımı

Meslek Grubu	Erkek	Genel Toplam
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	28,6%	28,6%
Hizmet ve satış elemanları	42,9%	42,9%
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	14,3%	14,3%
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	14,3%	14,3%

Kaynak: İPA 2016

İşverenler açık işlerin doldurulması için kadın tercihinde bulunmamışlardır. Erkek işgücü taleplerinin ise farklı meslek grubunda olduğu görülmektedir. Erkek işgücü taleplerinde bulunan meslek gruplaması sırası ile; Hizmet Ve Satış Elemanları, Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar, Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları Ve Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grupları şeklindedir.

Tablo 20'de ise meslek gruplarında talep edilen beceriler öncelik sıralamasına göre sıralanmıştır. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar için ilk sırada Hesap Yapabilme (Analitik Beceri), ikinci sırada Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme gelmiştir. Daha sonra ise Bilgisayar Kullanımı becerisi ön plana çıkmıştır.

Hizmet ve Satış Elemanları için ise ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, daha sonra Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerileri önemlidir.

Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar Meslek grubunda Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Sorun Çözme ve Bilgisayar kullanımı ön plana çıkmıştır.

Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları Meslek grubunda ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) ve Satış ve Pazarlama Becerisi becerileri olarak sıralanmaktadır.

Tablo 20: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Beceri Düzeyi

Satır Etiketleri	HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	Genel Toplam
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	2	2	*	2	1
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	1	1	*	2
Bilgisayar kullanımı	*	3	*	3	3
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	3	*	*	*	4
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	*	*	2	1	5
Satış ve Pazarlama Becerisi	*	*	3	*	6

Kaynak: İPA 2016

Tablo 21: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Satır Etiketleri	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	100,0%	0,0%	0,0%	*
Hizmet ve satış elemanları	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	100,0%	*	*	100,0%
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	100,0%	*	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; İŞKUR'un en yüksek oranda kullanıldığı meslek Hizmet ve Satış Elemanları ve Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları olmuştur. Bu meslekler grubundaki açık işlerin yüzde 100'ü İŞKUR aracılığıyla işgücü piyasasına sunulmuştur.

Bu tabloda öne çıkan bir diğer husus arama kanalları içinde meslek grupları bazında en yüksek oranda kullanılan iki arama kanalı mevcuttur. Bunlardan birisi akraba-Eş dost arama kanalıdır

Tablo 22: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Satır Etiketleri	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	Bilgisayar kullanımı	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	Genel Toplam
Aşçı	*	2	*	3	*	1	3
Bunker operatörü (hazır beton)	*	1	*	2	3	*	2
Ön muhasebeci	1	*	*	3	2	*	1
Pazarlamacı	3	2	1	*	*	*	1

Kaynak: İPA 2016

Tablo 25'te Hakkari ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Aşçı mesleğinde becerilerdeki ilk öncelik Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe yer almaktadır. Bunker Operatörü (Hazır Beton) mesleğinde ise talep edilen becerilerin başında Fiziki ve Bedensel Yeterlilik gelmektedir. Ön Muhasebeci mesleği için sadece Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) talep edilmiştir. Pazarlamacı mesleği için ise, Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)becerileri ilk üç önceliği mevcuttur.

Tablo 23: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Erkek	Genel Toplam
Aşçı	Aşçı
Bunker operatörü (hazır beton)	Bunker operatörü (hazır beton)
Ön muhasebeci	Ön muhasebeci
Pazarlamacı	Pazarlamacı

Kaynak: İPA 2016

Hakkari ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Aşçı, Bunker Operatörü (Hazır Beton), Ön Muhasebeci ve Pazarlamacı meslekleridir.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde bulunmadıkları tespit edilmiştir.

Dolayısıyla Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan meslekler de Aşçı, Bunker Operatörü (Hazır Beton), Ön Muhasebeci ve Pazarlamacı meslekleridir.

Tablo 24: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Genelleştirilmiş Toplam Açık İş Sayısı		
Satır Etiketleri	Erkek	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	1	1
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	2	2
Bilgisayar kullanımı	3	3
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	4	4
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	5	5
Satış ve Pazarlama Becerisi	6	6

Kaynak: İPA 2016

Kadınlarda açık iş talebi görülmemektedir. Erkekler için açık iş talebi beceri sıralaması; Fiziki ve Bedensel Yeterlilik, Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme, Bilgisayar kullanımı, Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, Hesap Yapabilme (Analitik Beceri), Satış ve Pazarlama Becerisi şeklinde yer almaktadır.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Hakkari ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışanı temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Şekil 19: Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2016

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye geneli 20 + istihdamlı 95 bin 620 işyerine ulaşılmıştır. Bu işyerlerinden 25 bin 970 tanesinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Hakkari ilinde ise 10+ istihdamlı 73 işyeri çalışmaya cevap vermiş, bunlardan 17 tanesi temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 23,7 ile Hakkari ilinin eleman temininde ülke genelinden daha az güçlük çektiği görülmektedir.

Şekil 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çeken İşyeri Oranı

Kaynak: İPA 2016

. Hakkari ilinde eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Finans ve Sigorta Faaliyetleri, diğer hizmet faaliyetleri ve konaklama ve yiyecek hizmetleri sektöründe olduğu görülmektedir. Söz konusu sektördeki mevcut işyerlerinin az olması ile birlikte bu alanda çalışabilecek yeterli beceriye sahip elemanın bulunamaması faktörleri, sektörün temininde güçlük çekme oranının yükselmesine neden olmuştur.

Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü gibi Hakkari ilinde işyeri sayısının yoğun olduğu bir sektörün eleman temininde güçlük çekilen işyeri oranının arka sıralarda yer alması dikkat çekmektedir. Bu sonuç, bu sektörün ilde eleman temininde diğer sektörlere nazaran daha az zorluk çektiğini göstermektedir.

Tablo 25: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
Madencilik ve taş ocakçılığı	5
İmalat	2
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2
İnşaat	23
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin	4
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	6
Finans ve sigorta faaliyetleri	2
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1
Diğer hizmet faaliyetleri	2
Hakkari	47

Kaynak: İPA 2016

Hakkari ilinde 47 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları, sektör bazında incelendiğinde inşaat sektörü ve Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörlerinde yoğunlaşıldığı görülmektedir. Bu iki sektörün temininde güçlük çektiği eleman sayısı, Hakkari ilinde toplam temininde güçlük çekilen sayının yüzde 61 'ini oluşturmaktadır. Söz konusu sektörlerde çalışan sayısının fazla olması sebebi ile temininde güçlük çekilen kişi sayısı da fazladır. Öyle ki Hakkari ilinde toplam çalışanların yüzde 17,34 'ü bu sektörlerde çalışmaktadırlar. Araştırma sonuçlarına göre özellikle İmalat sektörü, Türkiye geneli verilerde de sayısal olarak mevcut istihdamı en fazla olan ve eleman temininde de en çok güçlük çekilen sektör olarak karşımıza çıkmaktadır.

Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Hakkari ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 13 kişi ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 27,8 'si bu meslek grubunda yer almaktadır.

Türkiye genelinde de 20 + istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı en yüksek sırada Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunda olması, bu meslek grubunun ihtiyaçlarının sadece Hakkari ili ile sınırlı olmadığını göstermektedir. Benzer şekilde araştırma sonuçları göstermektedir ki sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu hem ülke geneli hem de Hakkari ilinde eleman temininde güçlük çeken meslek grubudur.

Tablo 26: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

Meslekler	TGÇM Sayısı	TGÇM Oranı
İnşaat Teknolojisi Teknikeri	5	11,3%
Mermerit Montaj İşçisi	5	11,3%
Aşçı	4	8,6%
Garson (Servis Elemanı)	4	8,4%
Klima İmalat Ve Montaj Elemanı	3	6,8%
Greyder Operatörü	2	4,5%
Elektrik Teknikeri	2	4,5%
Bunker Operatörü (Hazır Beton)	2	4,2%
Hat Çekici (Elektrik Cer Hatları)	2	4,2%
Kamyonet Şoförü	2	4,2%

Kaynak: İPA 2016

Hakkari ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 5 kişi ile İnşaat Teknolojisi Teknikeri ve Mermerit Montaj İşçisi mesleği yer almaktadır. Bu mesleği sırasıyla 4 kişi ile Aşçı ve Garson (Servis Elemanı), 3 kişi ile Klima İmalat ve Montaj Elemanı meslekleri takip etmektedirler.

Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2016

Hakkari ilinde temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Bu neden Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımı ile de benzerlik göstermektedir.

TGÇM Nedenlerinin Dağılımına bakıldığında ise ilk sırada Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması gelmektedir. Öyle ki bu nedeni ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için gereken mesleki beceriye/niteliğe sahip bireyler sağlandığında sadece il geneli değil ülke çapında da talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Şekil 23: İşyeri Durumuna Göre TGÇM Nedenleri

Kaynak: İPA 2016

Hakkari ilinde işyerlerinin part-time veya vardiyalı çalışanı olması, işyerinin ihracat yapıp yapmaması gibi işyeri durumuna göre eleman temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa; her üç duruma sahip işyerleri bulunmamaktadır. İhracat yapan işyerlerinin temininde güçlük çekilmesinde ki tek neden önerilen ücretin az bulunmasıdır. Part-Time ve Vardiyalı Çalışma yapan işyerlerinde teminin de güçlük çekilme nedenleri ise Yeterli iş tecrübesine sahip elemanın bulunmaması, gerekli mesleki beceriye /niteliğe sahip eleman bulunamaması ve bu meslekte işe başvuru yapılmaması olarak sıralanabilir.

Tablo 27: Meslek Grubuna Göre TGÇM Nedenleri

Meslek Grupları	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Hizmet Ve Satış Elemanları	0,0%	100,0%	100,0%	66,1%	0,0%	0,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	51,7%	48,3%	48,3%	51,7%	51,7%	0,0%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	15,9%	100,0%	100,0%	84,1%	0,0%	0,0%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	21,1%	43,6%	100,0%	0,0%	21,1%	0,0%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	15,2%	76,1%	92,4%	30,4%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	14,9%	79,8%	95,6%	47,8%	6,5%	0,0%

Kaynak: İPA 2016

Hakkari ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekme nedenlerine bakılacak olursa Gerekli Mesleki Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması nedeni en çok tercih edilen nedenlerdendir. Öyle ki, Altı meslek grubundan Dört tanesi için en yüksek oranda söz konusu neden işaretlenmiştir. Meslek gruplarında Temininde güçlük çekme nedenleri sıralandığında ikinci sırada Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması nedeni görülmektedir. Bu durumlar göz önüne alındığında Hakkâri ilinde aktif işgücü hizmetlerinin dikkatli ve verimli kullanılması gerekmektedir.

Tablo 28: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması
İnşaat Teknolojisi	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Mermerit Montaj	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Aşçı	0,0%	100,0%	100,0%	73,7%	0,0%	0,0%
Garson (Servis	0,0%	100,0%	100,0%	75,0%	0,0%	0,0%
Klima İmalat Ve	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Greyder Operatörü	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Elektrik Teknikeri	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Bunker Operatörü (Hazır Beton)	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Hat Çekici (Elektrik Cer Hatları)	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Kamyonet Şoförü	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2016

Hakkari ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, İnşaat Teknolojisi Teknikeri, Mermerit Montaj İşçisi, Aşçı, Garson (Servis Elemanı), Klima İmalat Ve Montaj Elemanı, Greyder Operatörü, Elektrik Teknikeri, Bunker Operatörü (Hazır Beton), Hat Çekici (Elektrik Cer Hatları) ve Kamyonet Şoförü meslekleri olmak üzere toplam on mesleğin tümünde temininde güçlük çekilme nedenlerinin yüzde yüz oranla Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması olduğu görülmektedir. İnşaat Teknolojisi Teknikeri mesleğinin ise temininde güçlük çekilmesinin tek bir nedeni olduğu tablodan görülmekte olup Bu Meslekte Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması neden olarak belirlenmiştir. Diğer yandan Hakkâri ilinde teminde güçlük çekilme nedenleri arasında önerilen ücretin az bulanması nedeni rastlanmadığı görülmektedir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yıl öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Hakkari ilinde 2016 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 16,1'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Hakkari ilinde işverenlerin yüzde 12,6 'i istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle 10 işyerinden Türkiye genelinde yaklaşık 2'si istihdamın artacağını öngörürken Hakkari 'de bu sayı 1'e düşmekte olup işverenlerin yakın dönemde istihdam artışına olumlu bakmadıkları görülmektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke geneli ile yüksek olup yüzde 6,9 olarak öngörülmüştür.

Tablo 29: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Fikrim	Hayır
Madencilik ve taş ocakçılığı	10,7%	0,0%	89,3%	0,0%
İmalat	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	*	*	*	*
İnşaat	21,1%	10,4%	52,5%	16,1%
Toptan ve perakende ticaret	7,7%	7,7%	69,2%	15,4%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	50,0%	50,0%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	*	*	*	*
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	16,7%	0,0%	33,3%	50,0%
Eğitim	0,0%	0,0%	25,0%	75,0%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	25,0%	0,0%	50,0%	25,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	*	*	*	*
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	12,6%	6,9%	61,2%	19,4%

Kaynak: İPA 2016

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Eğitim, İnşaat ve İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörlerinde olduğu görülmektedir. Özellikle Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektöründeki mevcut işyerlerinin tamamı istihdamın artacağı yönünde tahminde bulunması, bu sektörün önümüzdeki yıl Hakkari'de işgücü piyasasında önemli ölçüde dalgalanmalar oluşturabileceğini göstermektedir.

Sektörlerin istihdam eğiliminde dikkat çeken diğer bir husus iseHakkari ilinde çalışma gerçekleştirilen ondört sektörden beş sektörde hizmet veren tüm işyerlerinin gelecek dönem için herhangi bir öngörüde bulunamamışlardır.

Tablo 30: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Madencilik ve taş ocakçılığı	20	13,9%
Toptan ve perakende ticaret	3	1,0%
Ulaştırma ve depolama	-12	-22,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	4	20,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	10	2,8%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	6	6,7%
Genel Toplam	77	3,9%

Kaynak: İPA 2016

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2016 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 2,8 artacağı beklenmekte olup Hakkari 'de ise bu oran, yüzde 3,9 olup ülke geneli ile benzerlik göstermektedir.

İstihdam azalışı bekleyen tek sektör Ulaştırma ve depolama sektör olarak dikkat çekmektedir. Hakkari ilinde on dört sektörden Madencilik ve taş ocakçılığı, Toptan ve perakende ticaret, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, İdari ve destek hizmet faaliyetleri, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleri istihdam artışı olacağını öngörmektedirler.

Net istihdam değişim oranlarına göre ise çalışan sayılarındaki farklılık, bu sıralamayı değiştirmektedir. Öyle ki en yüksek net istihdam değişim oranı, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörüne ait iken en fazla sayısal artış Madencilik ve taş ocakçılığı sektörüne aittir.

Tablo 31: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grubu	Net İstihdam Değişimi	NİDO
Hizmet Ve Satış Elemanları	13	9,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	35	4,1%
Profesyonel Meslek Mensupları	4	2,2%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	5	5,2%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	3	1,4%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	17	8,6%
Genel Toplam	77	3,9%

Kaynak: İPA 2016

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimi incelendiğinde; Türkiye geneli 20 + istihdamlı işyerlerinde net istihdam değişimi en yüksek meslek grubu, Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar olarak tespit edilmiştir. Hakkari ilinde ise ilk sırada Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu yer

alırken sayısal olarak en çok artış, sırasıyla Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar, Hizmet ve Satış Elemanları meslek gruplarında beklenmektedir. Bu üç meslek grubunun net istihdam artış beklentisinin toplamı, Hakkari ilinde beklenen tüm artışın yüzde 84 'ini oluşturmaktadır.

En az artış beklentisi ise Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları İle Profesyonel Meslek Mensupları meslek grupları olup tüm artışın yalnızca yüzde 9'unu oluşturmaktadırlar.

Hakkari ilinde Meslek grupları net istihdam değişim oranına bakıldığında il ortalamasının altında kalan meslek grupları; Profesyonel Meslek Mensupları, Teknisyenler ve Teknikerler Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları şeklindedir.

Tablo 32: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
İnşaat işçisi	Şoför (yolcu taşıma)
Yer altı maden işletmesi hazırlık elemanı	Kamyon şoförü
Güvenlik görevlisi	Taş ve tğla duvarcısı/yapı duvarcısı
Kamyonet şoförü	Muhasebe meslek elemanı
Sıvacı	
Beton parke ve bordür taşı döşeme işçisi	
Aşçı	
Beden işçisi (inşaat)	
Usta öğretici (anaokulu)	
Pompacı (petrol rafinesi)	

Kaynak: İPA 2016

Hakkari ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen meslekler sırasıyla, İnşaat İşçisi, Yer Altı Maden İşletmesi Hazırlık Elemanı, Güvenlik Görevlisi, Kamyonet Şoförü, Sıvacı, Beton Parke Ve Bordür Taşı Döşeme İşçisi, Aşçı, Beden işçisi (inşaat), Usta Öğretici (Anaokulu) ve Pompacı (petrol rafinesi) meslekleri olup, Şoför (Yolcu Taşıma), Kamyon Şoförü, Taş ve Tuğla Duvarcısı/Yapı Duvarcısı ve Muhasebe Meslek Elemanı mesleklerinde ise azalış beklenmektedir.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda sıvacı, pompacı (petrol rafinesi) ve usta öğretici (anaokulu) istihdam artışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır. Buradan Hakkari ili için bu mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Şekil 24: İşyeri Özellikleri Bakımından NİDO

Kaynak: İPA 2016

İşyeri özellikleri bakımından net istihdam değişim oranlarına bakıldığında vardiyalı çalışma, part-time çalışma veya ihracat yapmayan firmalara bakıldığında net istihdam değişim oranları benzerlik göstermektedir. Vardiyalı çalışma ve ihracat yapmayan firmaların net istihdam değişim oranları %4,2 iken part-time çalışma yapmayan işyerlerinin net istihdam değişim oranları %3,7'dir.

İhracat yapan işyerlerinde net istihdam değişim oranı beklenmezken, part-time çalışma da %11,5 ve vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde %2,5 net istihdam değişim oranı beklenmektedir.

Şekil 25: İşverenlerin Bir Yıl Sonraki İstihdam Değişim Beklentilerine Göre Beş Yıl Sonraki Beklentileri

Kaynak: İPA 2016

Hakkari ilinde işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentilerine göre beş yıl sonraki istihdam değişim beklentileri incelendiğinde işveren beklentilerinin birbirleriyle örtüştükleri görülmektedir. Bir yıl sonrası için istihdam artışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 12,6'sını oluşturmaktadır. Bir yıl sonra artış bekleyen işverenlerin ise yüzde 65,9 'un beş yıl sonrası için artış beklediği görülmekte iken azalış ve değişme beklememektedir. Buradan işverenlerin yüzde 34,1 önümüzdeki dönemde istihdam artışı beklerken uzun vadede fikirlerinin olmadığı anlaşılmaktadır.

Bir yıl sonrası için istihdam azalışı bekleyen işverenler toplam işverenlerin yüzde 6,9'nu oluşturmaktadır. Önümüzdeki dönemde istihdam azalışı bekleyen işverenlerin yüzde 60,6'sının beş yıl sonrası için fikirleri bulunmamaktadır.. Bunun yanı sıra kısa vadede istihdam azalışı bekleyen işverenlerin hiçbirisi beş yıl sonrası için istihdam artışı beklememektedir.

Önümüzde ki dönemde istihdamın değişmeyeceğini ifade eden işverenler, toplam işverenlerin yüzde 19,4 'ünü oluşturmaktadırlar. Bunlardan yüzde 56,8'lik kısmı ise beş yıl sonrasında istihdamın artacağını ifade etmişlerdir.

İşverenlerin yüzde 61,2'lik kısmı ise bir yıl sonrası için istihdam artışı/azalışı hakkında herhangi bir öngörülerinin olmadığını beyan etmişlerdir. Önümüzdeki dönem için öngörüsü olmayanların da yüzde 55'inin uzun vadede de herhangi bir tahminde bulunamamışlardır.

Bu minvalde araştırma sonuçlarına göre işverenlerin bir yıl sonraki istihdam değişim beklentileri ile beş yıl sonraki beklentileri değişmeyecek diyenler hariç birbirleriyle tutarlı olup önümüzdeki dönem için işveren hangi beklenti içindeyse beş yıl sonra da aynı eğilimde olduğu anlaşılmaktadır. Önümüzdeki bir yıl içinde istihdamın değişmeyeceğini ifade eden işverenlerin beş yıl içerisinde istihdamın artacağına yönelik beklentileri dikkat çekmektedir.

SONUÇ

Günümüz dünyasının en önemli problemlerinden biri kuşkusuz işsizlik ve yeterince istihdam yaratamama sorunudur. Bu iktisadi sorun aynı zamanda sosyo-psikolojik sorunları ve huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam artırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. Bu bakımdan ülkemizde de istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla bu çalışma gerçekleşmiş olup veriler derlenmiştir.

İl bazında mevcut işgücü piyasası temel değişkenler itibariyle ele alındığında Hakkâri ilinde dikkati çeken önemli husus işsizlik oranının yüksek olmasıdır. İşsizlik oranı 2013 yılı itibariyle % 11,7'dir. Bu oran ile en yüksek işsizlik oranına sahip 12. ildir. İşgücüne katılım oranı % 45,2'dir. İstihdam oranı % 39,9 ile % 45 olan Türkiye ortalamasının altındadır.

2013 yılı verilerine göre Hakkâri ilinde İşsizlik oranı Türkiye ortalama işsizlik oranının %2 puan üstündedir. Yıllar itibariyle Hakkâri'de işsizlik oranı 2009 yılından 2012 yılına kadar düşüş gösterirken, 2012 yılında itibaren tekrar yükselişe geçmiştir. İşgücüne katılım ve istihdam oranlarının yıllar itibari ile arttığı, görülmektedir

2010 yılında Hakkari ilinde İŞKUR'a kayıtlı işsiz 3 bin 467 kişinin 2 bin 215'İ erkeklerden, geri kalan bin 252 kişisi ise kadınlardan oluşmaktadır. 2015 yılında ise toplam 15 bin 196 kişi işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir.

Hakkari ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları mevcuttur. En fazla kayıtlı işsizin olduğu İlk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi(Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Hakkari ilinde Kuruma kayıtlı 11 bin 695 işsiz bulunmaktadır. Bu mesleği Beden İşçisi (Temizlik) ve Büro Memuru(Genel) gibi meslekler takip etmiştir. Bu meslekleri de daha sonra Hizmetçi Ev İşleri, Veri Giriş Kontrol İşletmeni, Bilgisayar İşletmeni, Bilgisayar Operatörü, Beden İşçisi(İnşaat) ve Kilim Dokuyucu(El Tezgâhı) meslekleri izlemiştir. Hakkari ilinde işsiz olarak kayıt olan kişiler içerisinde ilk sırayı Beden İşçisi(Genel) mesleği alması, özellikle Hakkari ilinde Özel sektörün gelişmemesini göstermektedir.

Açık iş; en basit tanımlama ile Kuruma işverenler tarafından verilen işgücü talebidir. Açık iş sayısının artması kendisini işe yerleştirmede göstermekte ve işverenlerin İŞKUR ile çalışma isteklerinin arttığı yönünde izlenim vermektedir.

2010 yılında 411 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2015 yılına gelindiğinde bin 420 kişiye yükselmiştir. Bu yükseliş eğiliminin arkasında İŞKUR'un işverenler nezdinde tanınırlığının ve İŞKUR hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile olan çalışma isteklerinin artışı yer almaktadır.

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 332 olan Hakkari ilinde işe yerleştirilenlerin 302 erkeklerden, geri kalan 30 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. 2015 yılında Hakkari ilinde 809 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. Bu sayının yüzde 91,3'ünü erkekler, yüzde 8,7'ni ise kadınlar oluşturmaktadır.

2015 yılında aktif işgücü piyasası programı kapsamında toplam 336 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan bin 205 kişi faydalanmıştır. Bu sayılarda 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. 2010 yılında 35kurs düzenlenirken 2015 yılında bu sayının 336'lara çıkması ve aynı zamanda 2010 yılındaki kursiyer sayısı 742 iken 2015 yılında bin 205 kişi olması İŞKUR'un kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Hakkari ilinde 2015 yılında toplam bin 40 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 423'ü işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır.

Hakkari ilinde İnşaat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Hakkari ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 27,7's İnşaat sektöründe yer almaktadır. Arz verileri incelenirken kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme verilerinde İmalat sektörünün Hakkari ili için önemi ortaya çıkmıştı. Diğer bir ifadeyle İnşaat sektörü Hakkari ili için önde gelen bir sektör durumundadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde İmalat

sektöründe yer almakta iken ilimizde ise İnşaat sektörü yer almaktadır. Bu durumda Hakkari ilinde İnşaat sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İnşaat sektöründen sonra en fazla işyeri Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 17,8'i bu sektörde bulunmaktadır.

Hakkari ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 29,1'i 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 10-14 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 23,4'tür. İşyerlerinin yaklaşık yarısı 0-9 yaş aralığındadır. Yaklaşık her100 işyerinden 3'üi ise 20 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir.

Hakkari ilinde bulunan 10+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 86,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 50,9 olarak gerçekleşerek, bu oran ile Hakkari ili Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan bu işyerleri ise en çok İŞKUR'dan işbaşı eğitimi noktasında hizmet almıştır. Bu işyerlerinin yüzde 88,9'u İŞKUR'dan işbaşı eğitimi talebinde bulunmuşlarken yüzde 33,3'ü eleman talebi alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir. Özellikle son dönemlerde işverenlerin işbaşı eğitim programlarına olan ilgisi Hakkari ilinde yüzde 88,9 oranında kendisini göstermiştir.

Hakkari ilinde 10+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı bin 969 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise bin 736 çalışan erkeklerden, 233 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Sektörlere göre dağılımda ise; Hakkâri ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe istihdam edilmektedir. İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörünün Hakkari ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerde yüzde 17,5'i oranında, kadınlarda ise yüzde 23,17'si oranında İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe istihdam edilme durumu söz konusudur.

Hakkari ilinde araştırma kapsamına giren 10+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 2,7'sinde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasına göre düşük olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 16,2 olarak gerçekleşmiştir.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 15'ten de görüleceği üzere Hakkari ilinde açık iş oranı yüzde 0,4 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Hakkari ilindeki 10+ istihdamlı işyerleri bağlamında her 99,6 kişilik dolu kadronun yanında 0,4 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 16,7 ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörü olarak tespit edilmiştir.

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye geneli 20 + istihdamlı 95 bin 620 işyerine ulaşılmıştır. Bu işyerlerinden 25 bin 970 tanesinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Hakkari ilinde ise 10+ istihdamlı 73 işyeri çalışmaya cevap vermiş, bunlardan 17 tanesi temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 23,7 ile Hakkari ilinin eleman temininde ülke genelinden daha az güçlük çektiği görülmektedir.

Hakkari ilinde eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Finans ve Sigorta Faaliyetleri, diğer hizmet faaliyetleri ve konaklama ve yiyecek hizmetleri sektöründe olduğu görülmektedir. Söz konusu sektördeki mevcut işyerlerinin az olması ile birlikte bu alanda çalışabilecek yeterli beceriye sahip elemanın bulunamaması faktörleri, sektörün temininde güçlük çekme oranının yükselmesine neden olmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen "30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?" sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 16,1'i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Hakkari ilinde işverenlerin yüzde 12,6 'i istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle 10 işyerinden Türkiye genelinde yaklaşık 2'si istihdamın artacağını öngörürken Hakkari 'de bu sayı 1'e düşmekte olup işverenlerin yakın dönemde istihdam artışına olumlu bakmadıkları görülmektedir. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke geneli ile yüksek olup yüzde 6,9 olarak öngörülmüştür.

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2017 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2016 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 2,8 artacağı beklenmekte olup Hakkari 'de ise bu oran, yüzde 3,9 olup ülke geneli ile benzerlik göstermektedir.

İstihdam azalışı bekleyen tek sektör Ulaştırma ve depolama sektör olarak dikkat çekmektedir. Hakkari ilinde on dört sektörden Madencilik ve taş ocakçılığı, Toptan ve perakende ticaret, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, İdari ve destek hizmet faaliyetleri, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleri istihdam artışı olacağını öngörmektedirler.

EKLER

EK 1: 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI İŞYERİ BİLGİ FORMU

İŞKUR 2016 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2016 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 3.536 TL (üçbinbeşyüzotuzaltı Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :.....

Işyerinin Yasal Unvanı :.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....

MAHALLE :.....

CADDE/SOKAK :.....

İÇ/DIŞ KAPI NO :.....

TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı: ..... Unvanı :.....

Tarih : ..... Telefonu : .....

E-Posta :..... İmza/Kaşe: .....

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayır ise 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(..... Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐

Çalışanların Mesleki Eğitimi ☐ Mesleki Eğitim Kursu ☐

Kısa Çalışma Ödeneği ☐ Danışmanlık ve Yönlendirme ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi süreli (part-time) çalışanın olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I- MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz ☐ ⇨ 9.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık işiniz için cinsiyet tercihini belirtiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez	Talep Edilen Beceriler * 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli meslekî/teknik bilgi ve tecrübe			Ilgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz ** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık Işiniz Için Ne Kadar Süredir Eleman Arıyorsunuz? 1. 0-30 Gün 2. 31-89 Gün 3. 90+ Gün
				1	2	3	1	2	3	

*Önem derecesine göre EN FAZLA 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAYINIZ. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından EN AZ 1 tanesini işaretleyiniz.

5

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2017 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10)30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2017 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ ➡ **12.Soruya Geçiniz.**

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortamı ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek Işaretlenebilir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

12) 5 yıl sonra işyerinizde çalışan sayısının ne yönde olmasını bekliyorsunuz?

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

13) 5 yıl sonra içinde bulunduğunuz sektörün durumunun nasıl olacağını bekliyorsunuz?

Daha iyi olacak ☐ Daha kötü olacak ☐ Değişmeyecek ☐ Fikrim Yok ☐

14) 5 yıl içerisinde sektörünüzü değiştirmeyi düşünüyor musunuz?

Evet, düşünürüm ☐ Hayır, düşünmem ☐

15) İşbaşı Eğitim Programlarından yararlanma süresinin 6 aydan 12 aya çıkarılmasının istihdama etkisinin nasıl olacağını düşünüyorsunuz.

Artacak ☐ Azalacak ☐ Değişmeyecek ☐

16) Doğum sonrası Yarı Zamanlı Çalışmanın kadın istihdamını ne yönde etkileyeceğini belirtiniz.

Kadın istihdamını Arttıracak ☐ Kadın İstihdamını Azaltacak ☐ Değişmeyecek ☐

2016 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşveren/İşveren Temsilcisi görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

8

EK 2: ÖRNEKLEME YAPILAN İLLER LİSTESİ VE ÖRNEK SAYILARI

İl Adı	2_9	10_19	20+	Genel Toplam
ADANA	296	80	2.123	2.499
ADIYAMAN	25	19	349	393
AFYONKARAHİSAR	69	23	630	722
AĞRI	13	6	192	211
AKSARAY	44	10	326	380
AMASYA	33	8	257	298
ANKARA	976	446	6.765	8.187
ANTALYA	526	193	3.271	3.990
ARDAHAN	5	66	22	93
ARTVİN	20	3	120	143
AYDIN	154	36	960	1.150
BALIKESİR	174	58	1.070	1.302
BARTIN	18	9	221	248
BATMAN	20	21	498	539
BAYBURT	11	62	36	109
BİLECİK	26	9	222	257
BİNGÖL	14	15	244	273
BİTLİS	14	12	193	219
BOLU	44	13	274	331
BURDUR	34	10	225	269
BURSA	468	164	4.579	5.211
ÇANAKKALE	84	26	375	485
ÇANKIRI	20	5	115	140
ÇORUM	60	26	444	530
DENİZLİ	157	52	1.527	1.736
DİYARBAKIR	67	48	1.267	1.382
DÜZCE	51	19	442	512
EDİRNE	47	17	288	352
ELAZIĞ	48	31	544	623
ERZİNCAN	25	12	149	186
ERZURUM	53	24	473	550
ESKİŞEHİR	100	24	489	613
GAZİANTEP	231	71	1.799	2.101
GİRESUN	33	18	311	362
GÜMÜŞHANE	13	58	65	136
HAKKARİ	5	62	68	135
HATAY	145	42	1.109	1.296
IĞDIR	13	3	104	120
ISPARTA	44	15	307	366
İSTANBUL	3.655	1.289	7.670	12.614
İZMİR	791	241	5.760	6.792
KAHRAMANMARAŞ	77	46	845	968

KARABÜK	28	6	263	297
KARAMAN	27	10	211	248
KARS	13	106	82	201
KASTAMONU	38	20	313	371
KAYSERİ	177	53	1.690	1.920
KIRIKKALE	28	8	204	240
KIRKLARELİ	45	16	311	372
KIRŞEHİR	16	10	154	180
KİLİS	6	62	73	141
KOCAELİ	252	100	3.160	3.512
KONYA	261	69	2.174	2.504
KÜTAHYA	56	16	473	545
MALATYA	64	26	639	729
MANİSA	195	42	1.173	1.410
MARDİN	19	25	581	625
MERSİN	187	66	1.924	2.177
MUĞLA	218	69	1.046	1.333
MUŞ	13	11	193	217
NEVŞEHİR	38	13	340	391
NİĞDE	46	13	241	300
ORDU	75	28	537	640
OSMANİYE	36	14	411	461
RİZE	28	19	308	355
SAKARYA	133	36	949	1.118
SAMSUN	147	35	1.054	1.236
SİİRT	8	12	166	186
SİNOP	29	5	143	177
SİVAS	62	26	513	601
ŞANLIURFA	86	75	1.191	1.352
ŞIRNAK	5	25	293	323
TEKİRDAĞ	139	46	1.455	1.640
TOKAT	44	20	372	436
TRABZON	91	50	1.058	1.199
TUNCELİ	6	77	48	131
UŞAK	41	20	438	499
VAN	43	23	549	615
YALOVA	33	10	318	361
YOZGAT	36	13	224	273
ZONGULDAK	59	17	457	533
Genel Toplam	**11.531**	**4.684**	**72.751**	**88.966**

EK 3- TANIM VE KAVRAMLAR SÖZLÜĞÜ

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$Genç\ İşsizlik\ Oranı = \frac{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşsiz}{15-24\ Yaş\ Grubu\ İşgücü\ Arzı\ (İstihdam + İşsiz)}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen

2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen

3. İlkokul

4. İlköğretim

5. Ortaokul veya mesleki ortaokul

6. Genel Lise

7. Mesleki veya teknik lise

8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama
I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal Ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İstihdam Oranı} = \frac{\text{Toplam İstihdam}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İşgücü} = \text{İstihdam Edilenler} + \text{İşsizler}$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 16 Mart - 30 Nisan tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İşgücüne Katılım Oranı} = \frac{\text{İşgücü Arzı (İstihdam} + \text{İşsiz)}}{\text{Kurumasal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer

almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

> ***1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar:*** Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.
>
> ***1.2. Diğer:*** Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı} = \frac{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus} - \text{İşgücü}}{\text{Kurumsal Olmayan Nüfus}} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin

değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İş}sizlik\ Oranı = \frac{\text{İş}siz}{\text{İş}gücü\ Arzı(\text{İ}stihdam + \text{İş}siz)} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı istihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$Kayıtdışı\ \text{İ}stihdam\ Oranı = \frac{Kayıtdışı\ \text{İ}stihdam}{Toplam\ \text{İ}stihdam} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının

da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

$$\boldsymbol{Yaş\ Bağımlılık\ Oranı} = \frac{0-14\ Yaş\ Nüfus + 65\ Yaş\ ve\ üstü\ Nüfus}{15-64\ Yaş\ Nüfus} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İŞKUR
TÜRKİYE İŞ KURUMU
HAKKÂRİ ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ
Adres: Bulak Mah. Cumhuriyet Cad.
Tel: 0438 211 61 15